

שירות בטחון כללי

פעולות ביקורת

בדצמבר 1969 – ינואר 1970 בדק משרד מבקר המדינה את תקציב שירות בטחון כללי וביצועו, את הדין וחשבונו הכספי לשנת 1968/69 ואת סדרי הרישום בספרים. נערכה ביקורת בקופה הראשית של השירות.

אבטחת מהימנות בטחונית

שירות בטחון כללי מטפל באבטחת משרדי הממשלה, מוסדות בטחוניים, ומפעלים לאומיים. בחודשים פברואר – אפריל וספטמבר – נובמבר 1969 בדק משרד מבקר המדינה את סדרי אבטחת מהימנות עובדים ואבטחת רשומות, שבטיפול אגף האבטחה. ביקורת קודמת בנושא נערכה בשנת 1963 (ראה דו"ח שנתי 14, עמ' 502).

לפי העקרונות, שקבע השירות ושמצאו ביטוי גם בהוראות נציב שירות המדינה, מוטלת האחריות הכוללת לבטחון המשרדים והמוסדות על הנהלותיהם; תפקידו של השירות לייעץ ולהדריך בכל העניינים הבטחוניים. תפקידי הבטחון במשרדי הממשלה, מוסדות ומפעלים מוטלים על קציני בטחון הכפופים למנהלים הכלליים או לסגניהם לענייני אמרכלות או למנהלי יחידות סמך; מבחינה מקצועית מונחים קציני הבטחון על ידי השירות. משרות קציני הבטחון כלולות בתקן המשרדים ויחידות הסמך. במוסדות, שאינם כפופים להוראות נציבות שירות המדינה, מתמנים ופועלים קציני בטחון על פי הסדר עם השירות, בדומה להסדרים הנהוגים במשרדי הממשלה.

1. לפי הנחיות שירות הבטחון הכללי מסווגות המשרות בשירות הציבורי לחמש רמות בטחוניות, לפי מידת הסודיות של הידיעות, שאתן בא במגע ממלא המשרה (עד יוני 1963 היו שלוש רמות). הרמה הנמוכה ביותר – ה' – פירושה, שהתפקיד אינו כרוך במגע עם ידיעות מסווגות. על קצין הבטחון של המשרד, בהתייעצות עם הנהלת משרדו, ובמידת הצורך בהתייעצות עם השירות, לסווג את המשרות שבתקן המשרד.

השירות עורך בדיקות אבחון בטחוני למועמדים למשרות. סוג הבדיקה והיקפה מותאמים לסיווג הבטחוני של המשרה. השירות מוציא מדי פעם בפעם הוראות על שינויים בפרטי עריכת הבדיקות והיקפן. בדיקות האבחון נערכות לפי הזמנות של יקציני הבטחון של המשרדים והמוסדות שבטיפול השירות. המזמין קובע את סוג הבדיקה הנדרשת לפי הסיווג הבטחוני של המשרה. לפי בקשת נציבות שירות המדינה עורך השירות בדיקות גם למועמדים למשרות, שאינן קשורות במגע עם ידיעות מסווגות. במקרים אלה מעביר השירות למזמין הבדיקה רק חומר משטרתי, המתייחס להרשעות המועמד בדין.

– אין בשירות נתונים מרוכזים על המשרות לפי סיווגן הבטחוני, אף לא של המשרות הרגישות. בהעדר נתונים לא ניתן לוודא אם סיווג המשרות תואם את הגדרות השירות. הפיקוח המקצועי של השירות על פעולות קציני הבטחון אינו כולל מעקב, אם נערכו

בדיקות בטחון ברמה הדרושה לגבי כל נושאי המשרות המסווגות במשרדים ובמוסדות שבטיפולו.

— בדו"ח שנתי 14 (עמ' 503) העירה הביקורת על אי-סדירות בדיווח של קציני הבטחון לשירות. בהתאם להוראות, שהיו אז בתוקף, היו קציני הבטחון חייבים להמציא לשירות דו"חות חודשיים, ואלה היו צריכים לכלול בין השאר מידע על קבלת עובדים חדשים ועל הבדיקות הבטחוניות, שנערכו לגביהם. הביקורת הנוכחית העלתה, שמאז סוף 1967 הפסיקו קציני הבטחון להמציא לשירות דו"חות חודשיים. השירות הסביר, שהוא מעבד מתכונת חדשה לדיווח תקופתי.

2. בדיקה, שערך משרד מבקר המדינה אצל שלושה קציני בטחון העלתה:

— רשימה של המשרות המסווגות, לפי רמתן הבטחוניות, מבוססת על תקן המשרד לשנת 1969/70, נמצאה רק בידי קצין בטחון אחד. רשימת המשרות, לפי סיווגן הבטחוני, שבידי קצין בטחון אחר הייתה מבוססת על תקן המשרד לשנת 1966/67. ברשימה היו תיקונים בסיווג, שלא הובאו לאישור השירות, כנדרש. בעקבות הביקורת נערכה רשימת סיווג המשרות לפי התקן לשנת 1969/70. עוד נתברר, שלא נערכה בדיקה בטחונית לממלא משרה המסווגת ברמה בטחונית א', ולממלא המשרה המסווגת ברמה ב'. לקצין בטחון שלישי לא הייתה כלל רשימה מרוכזת של המשרות לפי סיווגן הבטחוני, ולא היה בידו תיעוד, שלכל ממלאי המשרות המסווגות נערכה בדיקה בטחונית מתאימה. בעקבות הביקורת נערכה רשימה של המשרות לפי סיווגן, והומצאו נתונים על הבדיקות הבטחוניות, שנערכו לממלאי התפקידים המסווגים.

עקב בדיקה של 39 תיקים אישיים של מועמדים למשרות המסווגות בסיווג בטחוני גבוה — 24 תיקים שבהם ניתנו חוות דעת שליליות ו-15 תיקים שבהם ניתנו חוות דעת חיוביות — דרשה הביקורת הסברים לגבי שבעה מקרים, שבהם התברר מהתיק שהמועמדים נתקבלו לעבודה לפני שנסתיימה הבדיקה הבטחונית, ובכללם היו ארבעה, שבהם הייתה חוות הדעת שלילית. השירות הודיע, שהעובדים הועסקו, עד גמר הבדיקה, בתפקידים בלתי מסווגים; אשר לארבעת האנשים שלגביהם ניתנה חוות דעת שלילית, וידא השירות, שהם אינם מועסקים בתפקיד מסווג.

המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

פעולות ביקורת

בנובמבר 1969 — ינואר 1970 בדק משרד מבקר המדינה את תקציב המוסד לשנת 1968/69 והמעקב אחרי ביצועו, את הדין וחשבון הכספי לאותה שנה, את יתרות החייבים והזכאים ליום 31.3.1969, ואת סדירות האסמכתאות והרישום בספרים: במחלקת כוח האדם של המוסד נבדקה, בינואר 1969, מצבת כוח האדם בהשוואה לתקן המאושר ולמשכורות. ששולמו בדצמבר 1968; הנתונים עודכנו לסוף מארס 1969.